

Տարեկան գինն է . . . 120 դր.
Վեցամսեայ . . . 65 "
Եռամսեայ . . . 35 "
Մէկ ծանուցումը տողին 40 փարս է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին
եւ 16 ին կը սկսին :

Գուրս երթալիքը ըստ իրենց ծախսին
ճակարդ ամեն մէկ թիւին համար 20
փարս է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նմանի կամ որ
եւ ինչ գրութիւն, խմբագրին պիտի
ուղարկուի . եւ ամեն ծախսին ծախ-
քը իրենցին վրայ է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՄԱՐԿԱՆԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆ 9 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Իւրաքանչեւ եկամ վերջին լուրերը՝
Վիեննայի դեպքնախօսութեանց վեր-
ջանալուն վրայ տարախոյս չեն թողուր :
Երեւմտեան տերութիւնները Եւստրիոյ
վերջին առաջարկութիւնները չընդունե-
լով, յայտարարութիւն ըրեր են, թէ
դեպքնախօսութեան միջոցները այսու-
հետեւ պատուած կը համարին, հետեւա-
րար խնդիրը զետեւ զօրութեամբ պիտի
էլուծվի : Եւստրիոյ Վիեննայի նստող
լիազօր դեսպանները մայիս 24ին վերջին
ժողով մը ըրեր, վերջնական արձանագ-
րութիւն մը չարագրեր են, միարանու-
թեամբ յայտարարութիւն ընելով, թէ
խաղաղութեան պայմաններուն վրայ տե-
րութիւնները չընդունելու համաձայնել, ի-
րենց պաշտօնը լրացած է :

Իսկ Եւստրիոյ իր խաղաղական ա-
ռաջարկութիւնը արեւմտեան տերու-
թիւններէն չընդունվելուն վրայ՝ Ռու-
սիոյ դէմ պատերազմ բանալու պարտա-
ւորութենէն ինքզինքը ազատած սեպե-
լով, չէզոք եւ պատողական դիրք մը պի-
տի բռնէ :

Եւստրիոյ այս որոշումը մեծ դժու-
հութիւն պատճառած է Վաղդիոյ ու
Վաղդիոյ մէջ : Թաւշ լրագիրը՝ Եւստրի-
ան ու Ռուսիան մէկ դժի վրայ դնելով,
Ռուսիան աւելի նախաձեռնար կը բռնէ՝
արեւելեան խնդրոյն մէջ սիկզդէն ի վեր
որոշ դիրք մը բռնելուն համար : Եւստ-
րիոյ ամենայնիւ Եւստրիոյ չէզոք մնալուն վե-
րայ ալ չափազանց հոգ մը չյուրցնէր,
բնդհակառակն՝ արեւմտեան տերու-
թեանց անոր օգնութեամբ կարօտ չըլ-
լալը կու գէ հաստատել : «Վերմանական
տերութիւնները բոլորովին կը սխալն,
կըսէ, թէ կը կարծեն, թէ այսուհետեւ
ալ կրնան ազդեցութիւն մը բանեցնել
արեւմտեան տերութեանց քաղաքակա-
նութեան վրայ : Երեւմտեան վախ չու-
նի ոչ անոնց պատերազմէ քաջվելէն, եւ
ոչ ռախարկութենէն » :

Վաղդիական Բէլ լրագիրն ալ կըսէ,
թէ արեւմտեան տերութիւններն առ-
այժմ պատերազմին սահմանը Վաղդիոյ
անդին տարածելու միտք չունենալով,
Եւստրիոյ դործակցութեանը կարօտու-
թիւնն չունին : «Թէպէտ, կըսէ, պատե-
րազմը Ռուսիոյ արեւմտեան սահման-
ներուն վրայ (Ի հաստատի սահմանա-
դրութիւնները) եղած ըլլար, Եւստրիոյ
դործակցութիւնը հարկաւոր էր . բայց
արեւմտեան տերութիւնները՝ Վաղդիոյ
առնելէն ետեւ, Սեւ ու Պարթիկ ծովե-
րը պիտի գրաւէն, Ռուսիոյ ծովե-
զերքները պաշարեն, ծովային զօրու-
թիւնն ու փառաւանքութիւնը բոլորու-

վին, ջնջեն, եւ այսպէս պիտի ազատեն,
մինչեւ որ Ռուսիոյ կայսրը հնազանդե-
լով խաղաղութեան պայմաններն ընդու-
նի » :

ՌՈՒՍԻԱՅԻՆ ԱՐՏԱՔԵՆ ԳՈՐԾՈՑ
ՊԵՏՏՈՒՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԵՐԱԿԱՆ
(Հարսնախոսութիւն)

Վաղդի 9ին ինքնորոշ ժողովը դործած վե-
ցա Պ. Տրուսն ար Լեւիսի եւ Լեւիսի
լիախաղաղութեան թիւններն ստուգելու : Վաղ-
դիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին ներկայութե-
նը՝ ժողովին գործերուն վրայ նոր կարեւորու-
թիւն մը աւելցնելով, գիտեալ թէ անոնց խաղա-
ղութեամբ լուծվելուն յոյսը կամայորներ : Եւստ-
րիոյ տկարացաւ ետքի ժողովներուն մէջ որոնց
պատմութիւնը կը մնայ ինձի ընել :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

խորհրդակցութիւնը շարունակեն եւստրիոյ ի հի-
մանց ջնջեն՝ մեր հակառակորդներուն թողելով
վերաբերեալ տեղանք պայմանները յուրեւեալ առա-
ջարկութիւնը, ըստ որում այս խնդիրը արեւմտե-
ան տերութիւնները յուրեւեալ եւ ոչ Ռուսիա :
Վաղդի 9ին ինքնորոշ ժողովը դործած վե-
ցա Պ. Տրուսն ար Լեւիսի եւ Լեւիսի
լիախաղաղութեան թիւններն ստուգելու : Վաղ-
դիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին ներկայութե-
նը՝ ժողովին գործերուն վրայ նոր կարեւորու-
թիւն մը աւելցնելով, գիտեալ թէ անոնց խաղա-
ղութեամբ լուծվելուն յոյսը կամայորներ : Եւստ-
րիոյ տկարացաւ ետքի ժողովներուն մէջ որոնց
պատմութիւնը կը մնայ ինձի ընել :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

պիտի տարեքներ ունի վիճի ու անկարգու-
թեան, որոնք մէկ կարող չէ խափանելու, ան-
կեղծ եւ իմաստուն քաղաքականութիւնը խոր-
հուրդ չտար տերութեան մը՝ որ մարդկային
նախատեսութեան սահմաններէն անդին պա-
տասխանատուութիւն վրան առնէ : Եւստրիոյ
տուրքները պիտի պարգուծեալ եւ զօրու-
որակեցնելով Ռուսիոյ լիազօր դեսպանները խօ-
սեցան, որ անոնց դիտարկութիւններուն կա-
տարեալ իրաւունք մը տալ կը համարէր բուն
զրուցած խօսքերէն հոս դնելով :

Վաղդի 9ին ինքնորոշ ժողովը դործած վե-
ցա Պ. Տրուսն ար Լեւիսի եւ Լեւիսի
լիախաղաղութեան թիւններն ստուգելու : Վաղ-
դիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին ներկայութե-
նը՝ ժողովին գործերուն վրայ նոր կարեւորու-
թիւն մը աւելցնելով, գիտեալ թէ անոնց խաղա-
ղութեամբ լուծվելուն յոյսը կամայորներ : Եւստ-
րիոյ տկարացաւ ետքի ժողովներուն մէջ որոնց
պատմութիւնը կը մնայ ինձի ընել :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Վաղդի 16ին օրը Ռուսիոյ լիազօր դես-
պաններն իրենց ուղած հրահանգներն ընկալան :
Եւստրիոյ հրահանգները պարզ ու ճշմարիտ սկզբան
մը վրայ հիմնված էին : 1841ին դաշնագրու-
թիւնը վերաբերեալ զապախարք Ռուսիոյ կա-
ռավարութեանն էլած էր . իրեն մնալուն՝ պատ-
րաստ էր նորոգելու այն պայմանները՝ որոնց զօ-
րութեամբ ինքզինքնը գոցելու նկատմամբ Ռու-
սիան տերութեան հին օրէնքը հաստատու-
թիւն գտած էր եւրոպական պայմանագրութեամբ
մը : Իրաց այս վիճակը փոփոխելու փափաքը ա-
րեւմտեան տերութեանց կողմէն յայտնուեցաւ .
ուստի անոնց կիսարար նախ առաջարկութիւն ը-
նել այն վերաբերեալ տեղանք, որն որ արեւելե-
ան վիճակն սիկզդէն խաղաղական խօսակցու-
թեանց հիմնական պայմաններն մէկն ըլլած են :

Հաստատան Առև ծովու ամեն նաւահանգիստնե-
րուն մէջ ընդունելու միւս գաւազներ տեղութեանց
գնելու և զանազան հիւսիսները :

Ինչեւորոք յօդուածը կ'առաջարկէ անյիշա-
ւարութեամբ թողութիւն չնորհել պատերազմ
եղած գաւառներուն բնակչացը :

Տառնեւորդ յօդուածը կ'առաջարկէ, որ
Ռուսիոյ ու Սարաւենիայի մէջ պատերազմ հրա-
տարարելէն առաջ գտնուած յարաբերութիւն-
ները նորէն հաստատուին :

Այս առաջարկութիւնները կարգադրելէն
ետեւ, Ռուսիոյ լիազոր գեապաններն անոր եր-
րորդ եւ տասներորդ յօդուածներուն վրայ քնն-
արկութիւն եւ խօսք չընելով, խոտադան հետա-
գայ ժողովին մէջ իրենց միտքը յայտնել առա-
ջարկելով լուծման եղանակին վրայ :

Ղիկնայի ու Բեդրուպուրիի մէջ հետագ-
րական հաղորդակցութեան արագութիւնը թոյլ
առաւ Սարաւենիայի իշխանին՝ կայսերական կառա-
վարութեան անմիջապէս ծանուցանելու ապրիլ
19ին ժողովին մէջ եղած առաջարկութիւնները :
Ամեն բանէ առաջ՝ այն առաջարկութիւնները
էտպէս տարբեր էին այն նշանաւոր մեկնութեանէն,
որ մարտի 26ին լըտ Ղան Ռուսը առաւ էր՝
այդմեան խորհրդակցութիւններուն նիւթ եղող
խնդրոյն լուծմանը կանոն ըլլալու համար : Այս
օրէնքը, Մեծին Բերտանիոյ լիազոր գեապանին
ըսած խօսքերը, որ վեցերորդ արձանագրութեան
օրէնակին մէջ ապօրին է :

Մայիսի 1-ը հետեւեալ խոսքով

ԳԱՂԱԴՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ

ՊԵՏՏՈՒՆԻՆ ԶԲԱՐԵՐԱԿԱՆԸ

(Հարեւանի-Բեդրուպուրի)

Մանցիմ երկրորդ երաշխաւորութեան :
Ըստ կարգադրութեան հիմունքը աղէկ են : Բա-
ւական իր սեպեմ գիտելով, որ թէ է քանակ-
այնք տարիէ 'ի վեր խափանարար արգելքներու
տակ ինկած Վանուրի նաւարկութիւնը հիմա ա-
զատութիւն կը գտնէ 'նէ, պատերազմ մը պէտք
է եղեր Ռուսիան հաւանեցուցանելու, որ իր ձե-
ռացը մէջ անօգուտ չլքողու աշխարհի ամենին
գեղեցիկ առեւտրական ծառայելուն մէջ : Թիւ
որ Վանուրի իր ժամանակներէն համար
այս մեծ օգուտը ձեռք կը բերէ : Վարդիւն ու
Անգղիոյ թափած արեւին շնորհապատ ըլլա-
լու է :

Հիմա կ'ուզեմ, Վարան, գլխաւոր կէտին
անցնիլ : Բայց հոս ալ պէտք է պատասխան տամ
այն մեղադրանաց, որ 'Եսեկըտ կոմիւն կ'ընէ ա-
րեւմտեան տեղութեանց լիազոր գեապաններուն
համար : Մամբատանէ զանոնք, թէ ետ ձգեցին
այն ներդաշնանութեան եւ մարդկութեան խնդ-
րոյն քննութիւնը, որ ընդհանրական ժողովին
խորհրդակցութեանց մէջ առաջին տեղին ունե-
ւորու արժանի էր, կամ աւելի լաւ խօսելով, Բ.
Վրան քրիստոնէայ հպատակներուն վիճակը
պէտք եղածին չափ յօժարամիտ փութով մը ու-
շաղթութեան արժանի չըլլէ : Առանց կանոնի
քննութիւն ու խորհուրդ չըլլալու, այս պատճա-
ռաւ որոշվեր էր որ չորս երաշխաւորութիւնները
կարգու. քննուին :

Ըստ թէ որ գեապանախօսութիւնները եր-
րորդ երաշխաւորութեան վրայ դադրեցան, ար-
գելքը մեր կողմէն չէլաւ : այլ Ռուսիոյ լիազոր
գեապաններն հանեցին, եւ մերիներն ալ յա-
ռաւորցի որոշված կարգադրութեան մը համաձայ-
նեցան : Միայն որ 'Եսեկըտ կոմիւն վրան կառ-
նէ արդարացիւն անոնց այս մասին զգուշաւո-
րութիւնը, որ արդէն կը մեկնուի Սուլթանին
արտաքին գործոց պաշտօնին քէշ օրէն Ղիկն-
այ համարուն լըտով : Արձանակն խնդրի մը
Ռուսիոյ պահանջներէն թուանալով թուանալով
պատերազմին պատճառ եղեր էր : Բանական էր
որ անիկա Այլ փաշային ներկայութեամբ պէտք
էր քննուիլ : Այնչէս զատ, այն խնդիրը սկիզբէն
առաջարկված կերպով քննուիլ մէջ մնացած էր :
Բեդրուպուրիի կառավարութիւնը պարտաւորիչ
հաստատ խոստում մը պահանջէր էր, որ թէ պէտ
երեւանից կրօնական արտօնութիւններու կը վե-
րաբերէր, բայց Վրան պիտի նուազացնէր,
անոր կառավարական զօրութեանը արգելք պի-
տի ըլլալ, եւ քաղաքական կարգի մէջ ամեն ազ-
գու քաղաքակրթութիւնները պիտի խափանէր :

Վարդիւն ու Անգղիոյ յայտնապէս ծանցան,
որ Օսմանեան կառավարութիւնը յանձն առնե-
լու էին այնպիսի պայմաններ՝ որոնք իր անխառն-
ութեանը կործանում կը բերէին : եւ չորրորդ եւ
բաշխաւորութեան օրէնակին նայելով՝ զիբա-
կը տեսնուի, որ Ռուսիոյ խոստանալով այն ա-
ռաջարկութիւնը ետ առնելու, եւ Սուլթանին
ինքնուրոյս կամայն ու որոշմանը թողելու իր

հպատակներուն նիւթական եւ բարոյական օգ-
տին համար ձեռք առնելով միջոցներ : ասոր
մէջ իր գաշակիցները բարեկամական ջանք մը
միայն պիտի ընէին եւ խորհուրդ տային իրեն :
Ռուսիոյ Ղիկնայի ժողովին մէջ տեսական կեր-
պով գործիւններու վրայ քննութիւն եւ խոր-
հրդակցութիւն չպիտի ըլլար, այլ միայն Մեծ-
նիւթի իշխանին Ղ. Վրան մէջ ձեռք բերելու
զանքին հակառակ սկզբունք մը պիտի հրատարակ-
վեր : 'Եսեկըտ կոմիւն խօսքերէն բաւական կը
հասկերցնէ, թէ Ռուսիոյ լիազոր գեապաններն
այս օրհանգիստին մէջ չպիտի գայնէին : Առ-
ւանականարար, ինչպէս Վանուրիան իշխանու-
թեանց վերաբերեալ քննութեան մէջ ըրին,
չորրորդ երաշխաւորութեան պատճառներն ալ
սխալ պիտի հասկերցնային, եւ պիտի մոռնային
որ Ռուսիոյ մէջ պահանջմանը վրայ էր, որուն
Լըտուպ չէր կրնար հաւանութիւն տալ : Տառ-
կատանի մէջ եղած վերջին բարեկարգութիւն-
ները, անոնց ետեւէն դաւեք ուրիշ բարեկարգու-
թիւնները, եւ մեր խորհուրդները մտիկ ընելու
մասին Բ. Վրան ցուցնող միջոցը, կը հաստա-
տեն, թէ Սուլթանին սիրտը բաց է ամենին աղ-
նիւ եւ վեհանախան աղօթմանը : Այս միայն
պէտք է, որ այն ներքին աղօթմանը կարեւոր
անխառն հետեւութիւն ունենալու, եւ զանոնք
մոռածոյն ու կամեցող Սուլթանը ըլլալը ծանց-
ցնել իր հպատակներէն եւ բոլոր աշխարհէ : Եւ
այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, անհրա-
ժեշտ հարկ է, որ Ռուսիա ձեռքէն ձգէ այսու-
հետեւ այն դէպքերը, որոնք հետզհետէ գործա-
ծեց թէ օգտակար բարեկարգութեանց արդիւնք
ըլլալու, եւ թէ ժողովուրդներն իրենց տիրած
գիտելու համար : Այս է ահա չորրորդ եւ
բաշխաւորութեան միտքը : եւ 'Եսեկըտ կոմիւն
չջարեւարանը կարգադրող կրնայ կենթադրել, որ
ինդիւն այս կերպով չնկատվեր Բեդրուպուրի
մէջ :

Վանք հիմա Առև ծովու խնդրոյն : Վաղ-
ղիւ, Վաղղիւ ու Լուտիւն տեսնելով մէկ կող-
մանէ 1841 յուլիս 13ին գաշակութեան ան-
բաւականութիւնը Օսմանեան տեղութեան հա-
տատուն տեղ մը տալու համար Լըտուպական դեր-
գատանին մէջ, եւ միւս կողմանէ այն վառագնե-
րը՝ որ Մեծ ծովու մէջ Ռուսիոյ զօրութեան ա-
ծուրը Տառկատանի իսպառնար, յայտարարու-
թիւն ըրին, թէ ներդաշնան գաշակութիւն-
նը նորէն աչքէ անցնելու էր, կամ աւելի լաւ
խօսելով՝ ամբողջապէս էր, եւ թէ պէտք էր՝ որ
Մեծ ծովու մէջ Ռուսիոյ առաւելագոյն զօրութեա-
նը վերանայ գրեւորվի իշխալ ծովուն եղբրեն-
նը վերանայ գրեւորվի : Եւ թէ Ռուսիոյ զօրութեան
մէջ վերահաս-
տատվել այն հաւատարակութիւնը, որ հետագ-
հետէ պատահած ձախարհութիւններու երեսին
աւերված էր : Սարաւենիայի իշխանը առաջ վարա-
նելէ ետեւ, յուլիս 7ին եղած նախապարտա-
տական ժողովին մէջ հաւանութիւն տուաւ այս
առաջարկութեան երկու եղանակներով իրենց
որ ինքնին կը հասկցնէ, ու երկրորդով իրեն
տեղի չտար : Այս հաւանութեան հաւատարմ-
էր որ Ղիկնայ նոսրող Վաղղիւ ու Վաղղիւ
երկու փոխաններուն լիազորութիւններով իրեն ար-
վելաւ խաղաղական խօսակցութիւն ընելու :

Վայրեն եւ նորին Բերտանական վեհախա-
ռութեան կառավարութիւնները, նորէն կ'ընեմ,
պէտք էր կենթադրել, թէ Բեդրուպուրիի կառա-
վարութիւնը իրաւ զինակին հարկ եղած զոհերն
ընելու յանձնառու եղեր էր, եւ այս անխառն-
ութեամբ Ռուսիոյ լիազոր գեապաններն հրաւիրել
էին, որ իրենց արդեւանաց պատիւը պահանջու-
համար այս մասին ըլլալը կարգադրութեան կեր-
պը իրենց առաջարկէին : Բեդրուպուրիի կառա-
վարութիւնը չուզելով իր յանձն առնելը չորհու-
նէր առաջ ինքը ծանուցանել Բ. Վրան գաշ-
ակիցները, անոր համար համաձայնութեամբ ծա-
նոցին այն պայմանները որ Թ. Լըտուպ արձանա-
գրութեան յաւելումներուն մէջուն մէջ նշա-
նակված են :

Մայիսի 1-ը հետեւեալ խոսքով

ԳՐԵՐՍԵՆ ԵՎԱԾ ԼՈՒՐԵՐ

Վրանին եկած լուրերը մինչեւ ամ-
սոյս 7ը կը հասնին :

Սուլթան - Սարի ամրութիւններուն
անընդմեջ 'ի վեր ուշադրութեան ար-
ժանի գէպը մը պատահած է Մեկա-
թիւնը առջեւ : Վաշակիցները Սա-
նան - Սարին մարտիկները ամրացնե-
լու գործը ըմբոստեցրելով թիւանութիւնը
Մարաթիի աշտարակին գէմ ուղղած կը
պատրաստուին եղբ մինչեւ ամսոյս ու-

թը Մարաթիի աշտարակին վրայ յար-
ձակելու, որ Մեկաթիւնը բանակին կը
սեպվի : Ռուսներն ալ հետ դհետէ նոր
ամրութիւններ կը շինեն եւ մեծ զօրու-
թիւն կը դիպեն եղբ Մարաթիի աշ-
տարակին բոլորակը : նոյնպէս Մեկաթիւ-
նը նաւահանգստին հիւսիսային եղբ-
քը բազմակի մարտիկներով կը ծած-
կեն եղբ, որոնք պիտի պահեն իրաւ մը պի-
տի ժայթքեն կրակն 'գաշակիցներուն
ձեռքը անցած Ներմակ մարտիկներուն
գէմ : Անոնց գէմ գաշակիցներն ալ նոր
մարտիկներ կը շինեն եղբ :

Մայիս 26ին պատերազմին մէջ գաշ-
ակիցներուն բաւ իրաւարար վերջին տե-
ղիկութիւններուն նայելով՝ առջեւ բա-
վաններն շատ աւելի է եղեր : Մինչեւ
3500 հոգի կը հասնեն : Այսպիսի
կորուստին պատճառ կուտան գաղղիաց-
ւոց զօրքերուն անգուստ կռուները, որոնք
Սանան - Սարը 70 ի չափ կորուստով
առնելու ետք՝ անոր գոհ չըլլալով,
առանց նոր հրամանի սպասելու Մարա-
թիի աշտարակին վրայ յարձակել են :
Բայց ուստաց բազմակի թիւանութիւն-
ուն ու գունդադուր զօրքերուն կրակին
բերանը երթալով պարտաւորվել են ետ
քաշվելու : Ետք ուրիշ զօրքեր օգնու-
թեան հասնելով իրենց, կատաղե պատե-
րազմ մը բեր են ուստաց հետ, որուն
մէջ ուստերն շատ մարդ ջարդել են,
բայց իրենցմ ալ քիչ մարդ չէ ջարդվել :
Վաղղիացւոց հետեւի զօրաց 50 երորդ
գունդին բոլոր վերին հրամանատարները
մեռեր, վեցերորդ հարկաւորութիւնը
է գունդին հրամանատարութիւնը :

Ռուսները Սանան - Սարին տակը
սխալ փորած են եղբ, բայց գաշակից-
ներուն յանկարծական յարձակումէն ժա-
մանակ չէ մնացել բռնկուցանելու :

Արեւ զօրքերը ամբողջ Մեկաթիւ-
նը բանակը դարձել են : Միայն երեք
չորս հազար զօրք պահպան գրվել են
Եսեկի Վալէ :

Վաշակից զօրապետները նորէն չորս
շողեւաւ խրկել են Արապի վրայ, որ
հոն մնացած քանի մը համարանոցներն
ալ այրեն ըմբոստեցնեն :

Քամիէն նաւահանգիստին ամրու-
թիւններն ու շինութիւնները մեծ փու-
թով յառաջ կը տարվին, անանի որ քիչ
ժամանակին երեւելի քաղաք մը պիտի
ըլլայ : Արեւ քաղաքապետի պալատ մը
եւ առեւտրական տոնակ մը շինելու
խօսք կայ :

Երեքշաբթի օրը գաղղիական Տեւո-
նե Մեկաթիւն շողեւանները մայրաքաղաք
հասան 420 վերաւոր զօրք բերելով :

Արեւի առաւ (յուլիս 5), գաշ-
ակիցները տասնի ուստիւնութիւն մը
սկսել են Մեկաթիւնը 'գէմ' Մարա-
թիի բերքին վրայ յարձակելու համար :
'Միայն օրը 5000 անգղիացի, երկու բա-
ժին Օսմանեան զօրք, սարանիւստաց
զօրքերը եւ Չերմայի գաղղիական բա-
նակը Չերմայային անդին քաշվել սկսել
են :

Արեւիկէն երկուշաբթի լուսնաւո-
ղիւնը՝ գաշակից նաւատորմիկներուն
հրաման եղեր է նոյնպէս ծովու կողմէն
Քառանթիւնայի եւ Կոստանդինի ամրոց-
ները արձակելու :

Մեկաթիւնը մէջ մեծ հրդեհ մը
սկսել է, բայց գեւ չէ հասկցված, թէ
ուստաց նաւատորմիկներէն է թէ քա-
ղաքը : Արեւիկէն շողեւաններուն ծառ-
այ կը լաւ տեսնու, գաշակից զօրքերը քա-

ղաքին վրայ կը քաշեն եղբ :

Մարաթիի անընդմեջ վրայ նախըն-
թաց թիւերուն մէջ արված լուրը բա-
տուգվեցաւ :

Մայիս 27ին գաշակից նա-
ւատորմին հրաման եղեր է որ Արեւէն
հանված զօրքերն առնեն Մարաթիի վրայ
երթան : Բայց օրն ու ծովը խիստ գիշ-
ըլլալուն, զօրքերուն նաւ նաւերը երկու
օր տեւեր է : Մայիս 29ին Չերքեզ
նաւ մը հասեր է Արեւ, եւ գաշակից ծո-
վապետներուն լուր տուել է, թէ ուս-
տերը Մարաթի պարսկեր ու 14 հազար
զօրք գէպ 'ի 'Սօփորօզը քաշվել են :
Ճաղագետներն այս լուրին տուգու-
թեանը վրայ կատարելով՝ չերքեզները
վար գրել, երկու շողեւաւ խրկել են, որ
երթան նային : Շողեւանները կ'երթան
Մարաթ, ու կը տեսնեն, որ քաղաքը չէ-
քեզներուն ձեռքէն է, որոնք ուստաց քաշ-
վելէն ետքը լուսններն իջել, իրենց սովո-
րութեանը համեմատ քաղաքը կորուս-
տելու ու աւերակելու ձեռք գտնել են :
Ռուսներ իրենց բոլոր պաշարը հետ ա-
ռել ասոր են, բայց 'ի ըմբոստեցնել են :
Չերքեզները որ 4-500 հոգի են եղբ,
սկսել են զանոնք խմելու, եւ զիւրին է
երեւակայել, թէ հինգ օր շարունակ եւ
անընդհատ արեւոյ թիւան մը ժամանակ
քաղաքին մէջ ինչ անցք անցած չըլլար :
Արեւիկէն երկու շողեւաններուն նա-
ւատները յամրաքը եղած տուններն, պար-
տաւորվել են, կրակն, իրենց անձնական ա-
պահովութեանը համար իրենց թշնամի
վարկելու չերքեզներուն հետ :

Բանակիցները պահպան զօրաց հետ
Մարաթի եղբ գացել էին : Յորեն ամե-
նեւին չէ գտնվել : Պարսկապետներ վրայ
72 թիւանութ գտնվել են գտնված, եւ
բազմակի զին երկաթի, տառակական թիւ-
դանութներ : Վաշակիցները պղնձ թիւ-
դանութները պահել 'միւսները ծովը 'նե-
տեր են : Հատ ալ ուստեր գտել են, ու
որոնք երկու տարի Մարաթի պաշտպան-
լու բաւական են եղբ :

Վաշակից ծովապետներն այս տե-
ղիկութիւններն առնելուն պէս, քանի
մը ուրիշ շողեւաններ խրկել են վերջիւ-
եալ թիւանութներն ու ուստերը Մե-
կաթիւնը բերելու համար : Քանի մը
ալ զինուորական ճարտարագետներ խր-
կել են, որ Մարաթի բոլոր ամրութիւն-
ները փառօրով նետելու համար պէտք
եղած անօրէնութիւններն ընեն :

ՊԱՆԹԻԿԵՆ ԵՎԱԾ ԼՈՒՐԵՐ

Տանձիկէն մայիս 26 թուով նամակ
մը լուր կուտայ, թէ անգղիացւոց նա-
ւատորմին մեծ մասը եւ 4 գաղղիական
մեծ նաւ 'Քրօնշտատի մօտ երկաթ 'նե-
տեր են : Այստաց նաւատորմիկը նա-
ւահանգստին մէջ գողված է եղել՝ բո-
լոր սպառազինութիւններէն մեկացած,
ու միայն երեք շողեւաւ կայ բանող :
Քեւ որոշում մը կը լաւ չէ 'Քրօնշ-
տատի գէմ պատերազմելու : Տրոտուս
ծովապետը մեծ ուշադրութեամբ առ-
նութիւններ կը զննէ : Ար կարծվել, որ
'Քրօնշտատի գերազանց ամրութեանը
նայելով, յաջող յարձակում չընար ը-
լալ անոր գէմ :

Մարաթիցները 15 ուստաց վաճա-
ռականի նաւ բռնել են փայտ բեռնած,
եւ հրոյ ճարակ ըրել են :

Պալմիրիկ նաւախումբին Մօրիկի-
էն լաւագին գրված նամակ մը կը լաւ,

Թէ ռուսաց Ռէվելի նաւահանգստին մէջ 40 հազար պահապան զօրք կայ, և Էլ-սինիֆօրսի մէջ ալ 25 հազար:

Պալմիրի ռուսաց բանակին հրամանատար Սթեփէն զօրապետ Ռէվելի գացեր է պաշտպանութիւնը անձամբ ուղղելու համար: Սթեփէն թէ ռուսերն այս նաւահանգստին առջևը հին պատերազմական նաւեր ընկղմելով՝ անմատչելի ըրեր են: Ծովակալը եղած բոլոր մարտերէն ալ պատրաստակարար են հրացեայ ռուսներ արձակելու գաշակից նաւատորմիցներուն վրայ:

ԱՐՏԱԲԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԸՆԳՂԻՒՆ: Խորհրդարանը Պէտէրսպէտի ասիին պատճառաւ քանի մը օր զոյգիլէն ետքը, մայիս 23ին բացվեցաւ: Այսօրու ծովին մէջ գաշակիցներուն ունեցած յաջողութիւններուն աղբիցով լինելը տակ: Խաղաղութեան կամ պատերազմի խնդրոյն վրայ խոստացված առաջարկութիւնները խորհրդարանին ներկայացան, բայց ամենաբանական ընտանեացի մասը՝ պատերազմը սատարելով ատմելու մտքով խօսեցան: Պ. Լ. պատգամաւորը առաջարկեց, որ պատերազմը սատարելով եւս առաջ տարվի, բայց նպատակը յայտնապէս որոշել, եւ չորս երաշխաւորութեանց վրայ արեւմտեան տէրութեանց առաւ անկողնին սահմանէն դուրս չելլել: Ստաւրպոլի եւս պաշտօնականներն այս առաջարկութիւնը մերժեցին իրեն սահմանադրութեան հակառակ, եւ հաստատեցին, որ խորհրդարանը իրաւունք չունի զնպատակաւորութեանց մէջ մտնելու:

Միայն լորտ Արամիկ եւ Սեր Զամիլովն խաղաղական ուղևոր խօսեցան, բայց պատերազմի կողմը խիստ շատոր ըլլալով՝ ասոնց խօսքը ամենեւին աղբիցութիւն չունեցաւ:

Նոյն օրուան ժողովին մէջ՝ լորտ Բարեկովն պաշտօնական կերպով ծանոց, թէ Ս. Է. ինչպիսի գնապատկաւորութիւններ բոլորովն զոյգված են:

ԳՆԳՂԻՒՆ: Ըմենուն ուշադրութիւնը պատերազմին ու արեւմտահայկական զէսին մէջ բաժնրկած է:

Մայիս 23ին՝ կայսրը 50 հազար զօրաց հանդէս մը ըրաւ: Արեւի գաշակին մէջ:

Նաղդիական Աւու լորտը կրտէ, թէ Պաղդի կառավարութիւնը Զաննովերի կառավարութիւնէն թոյլտուութիւն խնդրեց է զաղդիական բանակ մը անցունելու: Զաննովերի հողին Լեւպէք, ուսկից շոգեհաններ մտնելով Պալմիրի զանազան կողմերը պիտի խրքկովին:

Պալմիրի մէջ գործելու սահմանված Պաղդի հիւսիսային բանակը 80 հազար հողի կը բաղկանայ:

ՍԵՐՏԵՆԵ: Կառավարութիւնը վանքերուն վրայ դրված նոր օրէնքը գործի դնելու կը պատրաստով: Թուրքիին կը գրեն, թէ Սարանիայի մէջ զանրված 650 վանքերէն 354ը պիտի վերանուն: Պապական կառավարութեան արտաքին գործոց պաշտօնակալ Լէֆօնիլէ կարդինալը ծանուցաւր մը խրկեց է Սարանիայի կառավարութեան այս երկու կառավարութեանց մէջ ծագած վեճին վրայ:

ՍՊԵՆԵ: Մարտիկները դրված նաւակները կը ծանուցանեն, թէ ապստամբ Բաւարիները Երակոնի մէջ յաջողութեամբ ցրտեցան եղեր են, բայց Բաւարներն զաւառը պաշարման վիճակի մէջ զրկել է:

Պատգամաւորաց ժողովը՝ պաշտօնէից նախագահ Լարարիէրո մարաշաւտին առաջարկութեամբ՝ կառավարութեան իշխանութիւն տուաւ կապածել մարդիկը բանտարկելու, եւ ազատական կառավարութեան թշնամի եղող լրագրիները գաղթեցնելու:

Ս. Էրմէն լուրերը կը ծանուցանեն, թէ զանազան պաշտօնակալ Պ. Մատոզ եւ անոր ընկերներէն չորսը հրաժարու կաննին տուեր են:

ՌՈՒՍԵ: Օգնուորական ահագին պատրաստութիւնները վերջին աստիճան փութով կը շարունակին: Բեզբրսպոլիէն առնելով հնազանդական լուր մը կը ծանուցանեն, թէ Միքայելի կայսրը հրովարտակ հանդէս է, որ Զերեխովն, Բովթապի եւ փոքր Ռուսիոյ խաղաղները զենք առնեն: Այս խաղաղները, կրտէ կայսրը հրովարտակ, տէրութեան պաշտպանութեանը համար կարգը լինել բանակի մը մասն պիտի ըլլան:

Գրքովն Բեզբրսպոլի շուտով լուր առնով կը համար, Սիմֆերոպոլի Բիւլ եւ անի Բեզբրսպոլի հնազանդի (Թէլիկոսի) մը շնորհ է:

Բեզբրսպոլիէն մայիս 25 թուով լուր կուտան, թէ Միքայելի իշխանը քանի մը օր Բեզբրսպոլի կենտրոնէն անու Գիւլիստի գացեր է:

Սեփաթոքովն Սիւլիկայի (Բուրսիա) Աւու լորտը կը գրեն, թէ քաղաքին հարաւային մասը վերջին ռմբակոծութիւններէն անջատ փախ կրեր է, որ հողին կը ծանցողի եղեր են: 500 տուն եւ թատրոնը հիմնադրակ եղեր են: Պաղաքին միւս մասերը քիչ փախ կը լաւ են, թէ կրտէ տուն մը չկայ որ ռմբակոծութեան նշաններէն աղատ ըլլայ: Փողոցներուն քարայտակը (գաղաքը) թշնամեաց թափած ու մերկէն բոլորովն քայքայած է, եւ ամեն փողոցի մէջ թշնամեաց թափած ու մերկէն ժողովելով ու իրարու վրայ դիւղելով, բուրդեր (Թէլիկ) շնորհված են ու թը կամ տասը ոտնաչափ բարձրութեամբ: Փողոց կայ, որուն մէջ վեց հաս ասանկ բուրդ շնորհված է: Այս առկայիւ քաղաքին մէջ խաղաղութիւնը տիրած է: Ներքին առուտուն ալ կը շարունակէ, բայց ստատիկ սղութիւն կայ: Զարբուր Խաւան արամ շաքարը մէկ քարպոլանցի կը ծախվի: Սիւր առատ է, բայց հացը նուազ:

ՅՈՒՆԵՍԵ: Պէլքայի թաղաւորին անդրանիկ որդին Պրապան թի գուքը եւ իր լծակիցը մայիս 22ին Եթէք հասեր են, ու քաղաքին բոլոր հնութիւնները մանրամասնաբար աչքէ անցունելէ ետեւ՝ 23ին իրկուեց Նաւտեր թորիստ գացեր են:

ՆԱՐՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաղաքին եկած նամակները կը ծանուցանեն, թէ մեծ հրդեհ մը պատահելով հոն, աւարկացեաց բանակին պաշարներուն մէկ մասը ոչեր է:

Թուրքի զէր մայիս 18/30ին մեռեր է կաթուածի հիւանդութեան: Օտակ չունենալով, իր երկու եղ-

բորդիներուն անդրանիկ Սիւր-Մուհամմադ անուն ուր թաւառու գիւղացի լուր պարսպան էր՝ տեղի անցեր է:

Փորթիլի մայիս 21 թուով լուր կուտան, թէ Պ. Թուրքի Կ. Պոլսոյ նորոտիկը զնապանը՝ տանը հինգ օրէն ծամբայ պիտի ելլէ Կ. Պոլսու համար:

Սեփաթի յունիս 1 թուով կը գրեն, թէ քոլեոսն հոն սատակաւոր վրայ է: Միքայելի թուականը 383 հոգի բռնելը են որոնց 210 մեռեր են: Պաղաքին բնակիչները ահաւորեցին մէկ ինկած, 6000 էն աւելին ձեր փախեր են, հեռեւաբար առեւտրական գործերը բոլորովն գաղթածի պէս են:

Թուրքի Օթմէն լորտը կը ծանուցանեն, թէ զաշակից տէրութիւնները գիտաւորութիւն ունին Գրքովն ու Լարայի մէջ ուղղակի հաղորդակցութիւն հաստատելու համար Մալթայի Կ. Պոլսու ծովուն տակէն հեռադրական թիւ մը երկնցնելու, որ Պ. Պոլսին միւսեւ Առաւ շնորհված վրայ եղած հեռադրական թիւն պիտի կոխի: Ար կարծով որ այս հեռադրը քանի մը միլիոն ֆրանկով կրնայ շնորհվի, եւ երեք ամսուան մէջ կը լրջնայ:

Պաղաքի վրայ Մ. Առաւ ծովուն տակէն շնորհված հեռադրը քանի մը օրէն ի վեր աւրված ըլլալով, Լարայի հետ հեռադրական հաղորդակցութիւնը դադարէր է: Բայց Մ. Առաւ լորտը յունիս 8 (մայիս 27) թուով կը ծանուցանեն, թէ խղած թիւն նորէն շնորհվով հաղորդակցութիւններն սկսեր են:

Լարտովն կը գրեն, թէ Ռիւիան փաշա զօրապետին անօրէնութեամբ քաղաքին ամրութիւնները մեծ փութով շնորհվով վրայ են: Պաղաքին բնակիչները այս շնորհվութիւնները աշխատելու համար օրը հազար հողի կուտան:

Մայիս 16/28ին երեք զլուստորմարտիկները լրջած ըլլալով, քաղաքին կառավարիչը, Միւֆթին, Զայոց արք եւ պիսկոպոս եւ ուրիշ ամեն զնուորական եւ քաղաքական իշխանութիւնները հանդիսի գացին զանոնք օրհնելու: Առաջին անունը Մեթիքի զովեցաւ, երկրորդը Վ. Զայեք, երրորդը Ռ. Է. Զայեք: Այս երեք մարտիկներուն ամէն մէկը 15 էն 16 թնդանօթ պիտի ունենան, եւ 1000 էն 1500 հողի պահպանելու չափ բնդարձակութիւն ունին: Առանց մէկ քառասուն տասնեկու մարտիկ ալ պիտի չենվին: Բերկութեամբ սրտի կը կարդանք այս լուրերը առաջ նամակներուն մէջ, թէ մարտիկներուն շնորհվութեանը աշխատող հայերը զովել սկեր եւ եւանդ մը կը ցուցնեն, թէ եւ իրենց աշխատութեանը վարձք չեն առնուր:

Իզմիրի կուսակալ վեմամիայլ Սիւլեյման փաշան իւր կառավարութեանը յանձնրված գաւառին տասանորդները (Էօլեւրները) տէրութեան զանձուն շահաւորիկարով վարձրվելուն համար գովել ինամը մը կը ցուցնեն:

Իզմիրին դրված նամակները կը ծանուցանեն, թէ Այուրի գաւառին տասանորդները հրապարակական աճուրդի (մէղաթ) դրվելով, 4,928,325 զուռու իւր են: Բայց Սիւլեյման փաշան ասոր զոհ չըլլալով, աճուրդը շարունակել տուեր է, եւ ասանկով միւսեւ 5,497,000 հազար զուռու շահաւոր է: Միւսեւ տարիկայի գաւառին տասանորդները 3,805,000 զուռու չե վարձրված էին:

Ռարաթ օրը Պէյօղլու Պ. Պապատ. անուն զաղղիացի զնապարծի մը քովը բանդը երկաւարով մը լեցուն տարձանակի մը հետ խաղաղութեանը հրապարակական վարկով քանրվեցաւ մեռաւ:

Երկու շաբթի իրկուեց Պէյօղլու շոգեհանը կամուրջէն մեկնելու: ասուր, հինգ վեց տարեկան տաճիկ աղջիկ մը մօրը հետ շոգեհանը մանկ ուղեւոր, հոն սպասող տեսչութեան զնուորներէն մէկը զանկիս կրկեց ու տախտակին վրայէն շոգեհանը անցունել ուղեց, զժբարդաբար ոտքը սահելով, երկու քը մէկէն ծովն ինկան: Օգնուորը ողջ առողջ արդատեցաւ, բայց խեղճ աղջիկը խոզրվեցաւ:

Միւսեւ կիրակի երեկոյն քաղաքիս պատուաւոր անձինքներէն չորս հոգի Յոյն աւաղակներու ձեռք ինկան Պաշտովա զեղէն կէս ժամ հեռու: Այս երեւոյթութեամբ անձինքը յիշեալ չորս հոգիէն երկու քը թող տուին որ երթան միւս երկուքին համար 3000 Լնդղի լիւս յուղարկել տան: Ետքը 1000 Լնրայի լիւցուցին իրենց պահանջմանը: Աւաղակաց ձեռքը մնացող երկու հողէն մէկը միւսը Մաք Բրիթ անուն անգղիացի բժիշկն է, որուն կացութեանը վրայօք միւսեւ յայտարարական հաստատուն լուր մը չկայ: Պաղաքիս կուսակալ վեմամիայլ Սիւլեյման փաշան փութով քաղաքը ոտիկանութեան տեսուչ Զամիտ պէլը՝ բաւական անկանոն զոքով յուղարկելու աւաղակներուն ետեւէն նմանապէս անգղիացի գնդապետ միւսը Սթորքա հարկաւոր միջոցները ի դործ դրաւ այս երեւոյթութեանը ձեռք ձեռնու համար, բայց տակաւին չյաջողեցաւ:

Միւսեւ Միւսեւ Միւսեւ մայիս 27 ամս սաթուով կը գրեն թէ քոլեոսն երեւան ելեր է ի Պաշիլ, ուր բաղնաթիւ զոհեր կրնէ եղեր: Արքայանքիւս այս ամսը տակաւին ուժ չունի կը գրեն եւ միւսին 2-3 հողի օրը կը մեռնին Երապոլներէն:

Սեփաթից, Լարտից եւ Լեւկիլիէն մեզի դրված նամակները համաձայն գոհութեամբ ու շնորհակալութեամբ կը խօսին գաւառին նորոտիկ կուսակալ վեմամիայլ Միւսեւ փաշա: Երբ քաղաքը խրկելու համար Պաք Միւսեւ լուր անուտով ձիաւոր պահապան զնուորներ սահմաններէ, եւ որպէս զն ասոնք իրենց պարտքը կատարելու մասին անհոգութիւն կամ զանցաւորութիւն չընեն, ստորագրութիւն տուեր է իրենցմէ, որ եթէ իրենց անհոգութեամբ զեղերուն աղքատ բնակացը կամ վաճառականաց ապրանքը գողերն առնեն տանք, այն ապրանքներուն զինք իրենց ամաւականներուն պիտի տեղվի: Վեմամիայլ Պաղաքիս միւսիկները կանգնեց անոնցմէ ալ ստատիկ պատուէները ըրեր եւ ստորագրութիւն տուեր է, իրենց իշխանութեան տակը եղած զեղերուն կատարեալ ապահովութեանն ու հանգստութեանը հսկելու, եւ պէտք եղած ասոնք գողերը զբարկելու համար Պաք Միւսեւ իրենց օգնութիւն ընելու:

Պաղղի լորտիցի գաւառին տասանորդները 3,805,000 զուռու չե վարձրված էին:

